

Wariat i Zakonnica – Carnivalesque jako Forma Oporu

Paulina Ołowska, Kasia Redzisz

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2026 r. (fragment)

KONKURS NA KURATORSKI PROJEKT WYSTAWY
W PAWILONIE POLSKIM NA 61. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI
W 2026 ROKU

Wariat i Zakonnica – Carnavalesque jako Forma Oporu

PRACA KONKURSOWA I
CORA

Koncepcja wystawy **Wariat i Zakonnica – Carnavalesque jako Forma Oporu**

Artyści: Paulina Ołowska, Stanisław Ignacy Witkiewicz

Godło: Cora

Punktem wyjścia wystawy w Pawilonie Polskim jest dramat Stanisława Ignacego Witkiewicza *Wariat i zakonnica* – surrealistyczna sztuka z 1925 roku, w której instytucjonalne szaleństwo, religijna dyscyplina i tłumione pożądanie tworzą metaforyczną scenerię dla współczesnych napięć między wolnością a wewnętrzną cenzurą. Paulina Ołowska – jedna z najbardziej uznanych polskich artystek sztuki współczesnej – przekształca dzieło Witkacego w zmysłową, wielowarstwową instalację łączącą malarstwo, teatr, film oraz działania performatywne.

Stanisław Ignacy Witkiewicz – artysta, pisarz, filozof i performer – staje się dla Ołowskiej nie tylko punktem odniesienia, lecz również symbolicznym partnerem projektu. Jego twórczość, oscylująca między metafizyką a groteską, rezonuje ze współczesnymi napięciami społecznymi i pozwala Ołowskiej krytycznie spojrzeć na niejednoznaczną pozycję artysty – mężczyzny, uwodziciela, samotnika. Ołowska kontynuuje wcześniejsze zainteresowania Witkacym, zwłaszcza performatywną interpretację dramatu *Matka* (*The Mother: An Unsavoury Play*, Tate Modern, Londyn 2015; *The Mother: An Unsavory Monologue*, Pace Gallery, Nowy Jork 2025), czerpiąc również z feministycznych analiz Małgorzaty Czyńskiej (*Witkacy i kobiety. Harem metafizyczny*, 2022).

Wystawa rozwija kluczowy aspekt praktyki Ołowskiej jako artystki-scenografki i wyrafinowanej malarki feministycznej, która oddaje przestrzeń innym artystom, reinterpretuje istniejące dzieła, tworzy alternatywne narracje i łączy różne porządki w duchu totalnego dzieła sztuki. Współczesna reinterpretacja salonu artystycznego inspirowana Jamą Michalika, przestrzenią kabaretu Zielony Balonik i elementami formistycznymi stanie się miejscem spotkania dawnych i nowych prac: pastelów Witkacego ze zbiorów Muzeum Tatrzańskiego oraz obrazów

Ołowskiej (*The School of Archery*, 2021; *Augustinian Nun*, 2023; *Dans les Volutes Pavilionesque*, 2015; *The Numismatist*, 2016; *Wisteria*, 2016; *Mokosh and Friends*, 2023; *Cherry Parquet*, 2025).

Czarno-biały film w duchu klasyki kina niemego – przewrotny i frenetyczny dialog między postaciami Wariata i Zakonnicy – przeniesie widza między ekranem a rzeczywistością pawilonu. Towarzyszyć mu będą elementy scenografii: *Żyrandole mykologiczne* inspirowane spotkaniami w Kadenówce, krzesła i lustra Jamy Michalika. Dwie fasady pawilonu pokryją murale Wariata i Zakonnicy w technice sgraffito, przywołujące formistyczną estetykę oraz symbolikę zakopiańską.

Integralną częścią wystawy będzie program performatywny – czytania dramatu z udziałem zaproszonych artystek i artystów. Pawilon stanie się sceną wymiany i przestrzenią gry, krytyki i symbolicznego oporu. Karnawałowość, absurd i humor zostaną użyte jako narzędzia odzyskiwania indywidualnej i zbiorowej wolności.

Projekt *Wariat i Zakonnica – Carnavalesque jako Forma Oporu* jest głęboko zakorzeniony w polskim dziedzictwie literackim i artystycznym, a zarazem nowoczesny i otwarty, dialoguje z feministyczną historią sztuki, odczarowuje kanony sztuki i wymyka się jednoznacznym klasyfikacjom. W duchu zaproponowanym przez 61. Biennale – poszukiwania znaczeń w tonacjach minorowych, subtelnych gestach i fragmentarycznych narracjach – ten projekt ukazuje, jak marginalizowane figury i formy ekspresji mogą stać się narzędziem oporu wobec opresyjnych struktur. Wariat i Zakonnica przypominają, że groteska, transgresja i sztuka kabaretu mogą być najczystsza, a zarazem najbardziej wywrotową formą wolności.

Exhibition Concept *The Madman and the Nun – Carnavalesque as a Form of Resistance*

Artists: Paulina Ołowska, Stanisław Ignacy Witkiewicz

Emblem: Cora

The starting point for the Polish Pavilion exhibition is Stanisław Ignacy Witkiewicz's 1925 play *The Madman and the Nun*—a surreal and grotesque drama in which institutional madness, religious discipline, and repressed desire form a metaphorical backdrop for contemporary tensions between freedom and internal censorship. Paulina Ołowska—one of Poland's most internationally acclaimed contemporary artists—transforms Witkiewicz's work into a sensual, multilayered installation combining painting, theater, film, and performance.

Stanisław Ignacy Witkiewicz—an artist, writer, philosopher, and performer—becomes not only a reference but also a symbolic collaborator. His work, oscillating between metaphysics and grotesque, resonates with contemporary social tensions and allows Ołowska to critically reflect on the ambiguous position of the artist—as a man, seducer, and loner. Ołowska continues her longstanding engagement with Witkiewicz, especially through her performative interpretations of the play *The Mother* (*The Mother: An Unsavoury Play*, Tate Modern, London 2015; *The Mother: An Unsavory Monologue*, Pace Gallery, New York 2025), while also drawing from feminist readings by Małgorzata Czyńska (*Witkacy and Women: A Metaphysical Harem*, 2022).

The exhibition deepens a key aspect of Ołowska's practice as an artist-scenographer and refined feminist painter—an author who gives space to other artists, reinterprets existing works, creates alternative narratives, and fuses multiple registers in the spirit of a Gesamtkunstwerk. A contemporary reimagining of the artistic salon, inspired by Kraków's Jama Michalika, the cabaret Zielony Balonik, and Formist elements, becomes the setting for past and new works: Witkiewicz's pastels from the Tatra Museum collection alongside Ołowska's paintings (*The School*

of Archery, 2021; *Augustinian Nun*, 2023; *Dans les Volutes Pavilionesque*, 2015; *The Numismatist*, 2016; *Wisteria*, 2016; *Mokosh and Friends*, 2023; *Cherry Parquet*, 2025).

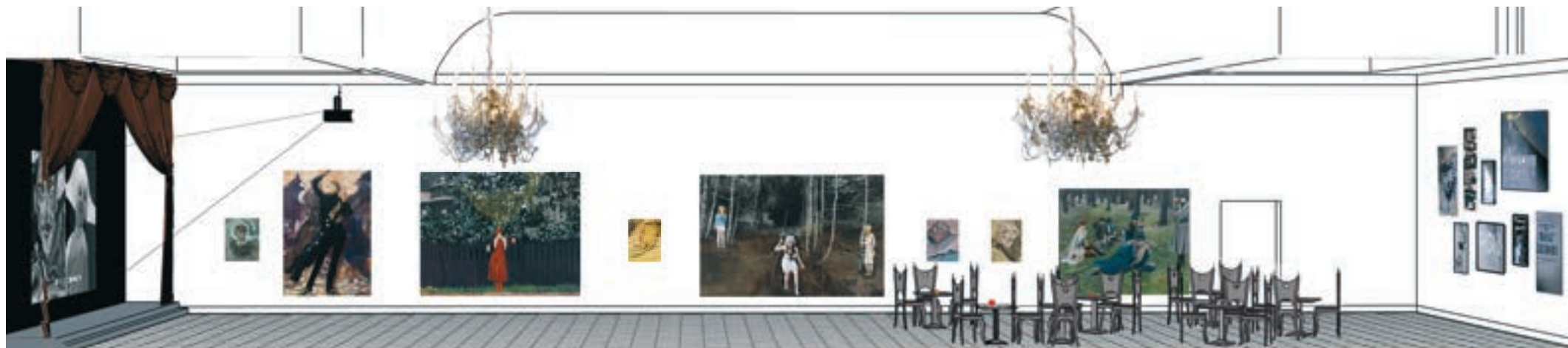
A black-and-white silent film—an ironic and frenetic dialogue between the Madman and the Nun—shifts the viewer between screen and pavilion space. Accompanying it are scenographic elements: *Mycological Chandeliers* inspired by gatherings at Kadenówka, and chairs and mirrors from Jama Michalika. Two pavilion facades will be covered in sgraffito murals of the Madman and the Nun, evoking Formist aesthetics and Zakopane symbolism.

A performative program will be an integral part of the exhibition, including dramatic readings by invited artists. The pavilion becomes a space of exchange and playful critique—of symbolic resistance. Carnival, absurdity, and humor become tools for reclaiming individual and collective freedom.

The Madman and the Nun – Carnavalesque as a Form of Resistance is deeply rooted in Polish literary and artistic heritage while remaining contemporary and open. The project enters into dialogue with feminist art histories, disenchanting canons, and eludes fixed classifications. In the spirit proposed by the 61st Biennale—exploring meanings in minor tonalities, subtle gestures, and fragmented narratives—the project shows how marginalized figures and expressive forms can become tools of resistance against oppressive structures. The Madman and the Nun remind us that grotesque, transgression, and cabaret may be the purest—and most subversive—forms of freedom.

Propozycja fasady Pawilonu Polskiego na 61. Międzynarodową Wystawę Sztuki w Wenecji w 2026 roku.

Wejście główne.

Widok na przeciwną stronę.